

ЗАМАН

Газета издается на балкарском языке с 1924 года

Интернет-версия: zamankbr.ru

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы Ю.А.Коквну Пасха байрам бла АЛГЫШЛАУ

Республиканы Парламентини эмда Правительствосуну атларын-дан Къабарты-Малкъарны православный жамауатын келе турган Сыйлы Пасханы байрамы бла алгышлайма.

Кѐп ёмюрледен бери да республиканы Православный килсаларына табынганла башха дин конфессиялары келечилери бла бирге адепкъылыкны аламан жоруклары эмда сыйлы ниет хазналары да сакълауға эм жайыуға уллу кыйын

салып келедиле, мамырлыкны эмда граждан келишиулюкно кючлендириуге себеплик этедиле.

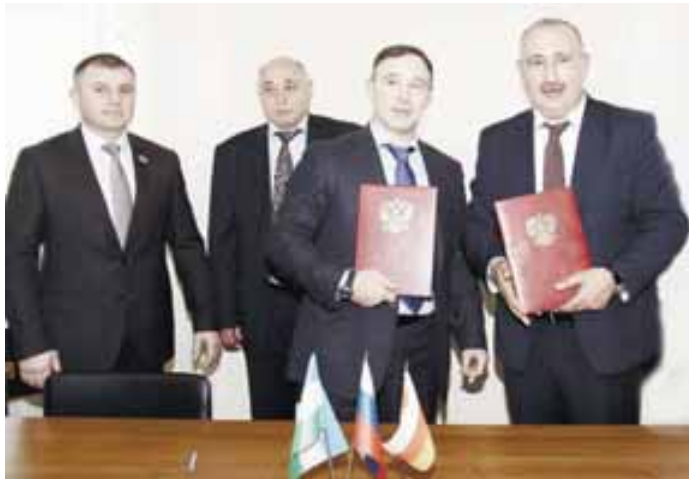
Эрттеден келген ахшы адет-тѳрелени сакълау – республикабызны ырахатлыгыны эмда жашнаууну мурдоруду.

Жарык Пасха байрамны аллында православный христианлылары эмда Къабарты-Малкъарда жашаганлары барысын да алгышлай, мамырлык, ырахатлык эмда жюрек тынчылык тежейме.

Келишим

Байламлыкъла кючленедиле

КЪМР-ни Граждан обществову институтлары бла байламлыкъла къурау эмда миллетлени ишлери жаны бла управлениясыны бла Север Осетия-Алания Республиканы миллетле аралы впросла жаны бла министерствосуну араларында бирге ишлеуно юсонден келишим этилгенди. Документте тонене Нальчикде Управленияны башчысы Анзор Курашинов бла къоншу республиканы министри Сослан Фраев къол салгандыла.

Анзор Курашинов эки регионну арасында шуѳхлукъ байламлыкъла ёмюрлени теренин-ден келгенлерин белгилегенди. «Бу документ а бизни ата-бабаларыбыз башлагъан ишни кючлейди», - дегенди ол.

Сослан Фраев а келишим Кавказда мамырлыкны сакъларга себеплик этеригин чертгенди. «Къыралыбызны къарыусуз этерге кюрешгенле къауъгаланы тохтатмайдыла. Бу документ а регионну халкыларыны араларында байламлыкълары бузарга, ёмюрлени теренинден келген шуѳхлукъну чачарга онг болмагъанын кѳрнѳзюрюкдо», - дегенди ол.

Тюбешуиге эки республиканы да законла чыгъарыуу органларыны депутатлары да къатышхан эдиле. КЪМР-ни Парламентини Миллетле аралы байламлыкъла жаны бла комитетини сопредседатели Алим Закураев эмда Север Осетия-Аланияны Халкъ жыйылыууну профилы комитетини таматасы Руслан Тедеев да документ тийишли заманда къабыл кѳрѳлгенди, Кавказда мамыр-

лыкны жаланда культура байламлыкъланы болушлугу бла жалчытыргъа онг болгъанын белгилегенди.

Къабарты-Малкъарда дюгерлилене «Ныхас» миллет-культура араларыны таматасы Рамазан Сугкоев да сѳлешгенди. Ол бюгонлюкде дюгерлиле Къабарты-Малкъарда власть органлада, ич ишле структуралада, башха сфералада ишлегенлерин, къаллай тукъумланы келечилери жашаганлары да айтханды.

Ызы бла Анзор Курашинов бла Сослан Фраев келишимге къол салгандыла эмда бир бирлерине эсде къаллыкъ саугъала бергенди. Ол жумушладан сора Сослан Фраев журналистлеге документте кѳре, эки регион да бирге культура, спорт, жаш тѳло жыйылыула, тюбешуиле бардырлыкъларын айтханды.

Кюнню экинчи жарымында уа къоншу республиканы делегациясы «Ныхас» миллет-культура арада болганды.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Парламент

Законла чыгъарыуу бла шагъырейленгендиле

Уллу Хорламны 70-жыллыгын белгилеуно чеклеринде Къабарты-Малкъарны Парламентинде депутатла битеурессей олимпиадаланы регион бѳлюмлеринде хорлагъан школчула эмда Бахсан шахарны бек иги окъуучулары бла тюбешгендиле.

Ол Уллу Ата журт урушну ёмюрлеге эсде тутарга кереклисин, аны тарыхын жангыдан жазып, терс шартла кийириге арталыда жарамагъанын чертгенди эмда тюзлюкно къоруулау хар бирибизни да сыйлы борчуубуз болгъанын белгилегенди. «Ёсюп келген тѳло да урушну жигитлерин билдирге, аланы батырлыкъларына, туугъан журтубузуна жанынчакъсызлыгын къоруулагъанларына

Анга спикер Татьяна Егорова, Билим бериу, илму эм жаш тѳло политика жаны бла комитетни башчысы Светлана Азикова, Къурулуш, ЖКХ эм ТЭК комитетни таматасы Виктор Несутулов къатышхандыла.

- Алгъаракълада бу залда биз ветеранларыбызны журметлегенбиз. Ала фронтха кетгенлеринде, сизден аз тамата эдиле. Болсада ол къанлы къазауат аланы сындырмагъанды, патриот ниетле, туугъан журтларына сыймеклик алгъа – хорламга - элтгенди. Ала къыралны келир кюню ючюн хар бири да жууаплы болгъанларын ангылап урушхандыла. Къысха замандан а ол жууаплыкъ сизни боюнугъада боллукъду. Ата журтугузуну сыйногюз, энди аны келир кюню сизни къолугъадады, - дегенди Татьяна Егорова, тюбешуино ача.

ыразылыгын билдирге керекди», - деп къошханды ол.

Уллу Ата журт урушну бла урунууну ветеранларыны Нальчик шахар советини башчысы Абдулаланы Мустафа къазауаты эмда андан сора кыйын жылланы эсгергенди. Ол адам улуну тарыхында бек къанлы эм кюйсюз сермешде хорлам келтиргенли бир заманда да унутмазга чакъырганды.

Нальчикде кавказ республикалары араларында биринчи болуп 115-чи Къабарты-Малкъар миллет атлы аскер дивизия къуарлгъан эди. 1942 жылда 2-чи майда уа ол фронтха кетгенди. Шахарны къоруулагъанла Бакуна бла Грозныйни нефти ючюн къаты кюреш ачхан фашистлени жолларын тыйгандыла.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Жазылыу - 2015

Хурметли жамауат!

2015 жылны экинчи жарымына жазылыу кампания андан ары бардырылады.

Сиз «Заман» газетте почта связыны къайсы бѳлюмюнде да жазылырға боллукъсуз. Алты айга жазылыуу багъасы тюрленмегенди - **839 сом 88 капек**, почтага барып газетни кеси алгъанга - **758 сом 76 капек**.

Бу магъаналы ишни узакъга созмагъыз!

Бизни индексибиз - 51532

Законла чыгарыу бла шагъырейленгендиле

Ахыры. Аллы 1-чи бөтөдө.

Андан сора да, Нальчик фронт-да аскерчилени аш-суу, кийим-ле, сауут бла жалчытханлай турганды. Душман самолётла топла атханларына да кырамай, шахарга элтген жолланы кыруулау мадарла этгендиле, заводлада, фабрикалада тохтаусуз ишленгендиле.

Мустафа Камалович 2010 жылда Нальчикке «Аскер махтаулыкуну шахары» деген сыйлы ат берилген эсертгенди. «Ол а душман аскерле бла кызауатда республикада жашаганла кеслерини кишиликлерин, батырлыкларын көргөзгөнлерине шагъатлык этеди», - деп белгилегенди.

Ызы бла Билим бериу, илму эм жаш тёлү политика жаны бла комитетни башчысы орунбасары Ольга Коротких жыйылганлары законла чыгарыучу органы тарыхы, Парламентни бюгонгю иши бла шагъырейленгенди. Тюбешиге келген жашланы бла

кызыланы депутатлага соруулары көп эди. Ала иш бла жалчытыуу, коррупцияга кыжау кюрешни, Улуу Ата журт урушну жигитлерини хурметине эсертмелени халларыны, республиканы экология болумуну, элени бла шахарланы тазалыкларын сакълауу юслеринден эдиле.

Жангы законла неге керекдиле деген сорууга жууап бере, Татьяна Егорова законла, тюрленип, айнып барганларын чертгенди. «Алай аланы не кыдар көп этейик деп кюрешген терсди, мен ала квалитволу болсала тюз сунама», - дегенди ол.

Светлана Азикова уа Бир кырал экзаменни системасына кийрилген жангычылыкканы юслеринден соруулага жууапла бергенди.

Тюбешиюно ахырында Татьяна Егорова жаш адамланы ата-аналарына аланы ишлерге, кыдалып окъургга юйретгенлери ючюн, усталарына уа тийишли билим бергенлери ючюн ыспас этгенди.

Спикер жаш адамла бийиклеге иш кёллююктери, билимге итингенлери ючюн жетишгенлерин, Парламентте да аны ючюн чакырылганларын белгилеп, ол ышанларын мындан ары да тас этмезге

кереклисин айтханды. «Ишине сыйюп барган эмда андан юйоне кыуанып келген адам насыплды дерге боллукъду. Сизни жашаууугуз да алай болсун», - дегенди ол сёзюню ахырында.

Тюбешию а Парламентни мекямында төрели экскурсия эмда суратха тошоуу бла болшалганды.

КыМР-ни Парламентини пресс-службасы.

КЕНГЕШ

Жай солуну кыруу кыайгысына киришгендиле

Быйыл жай каникулланы кезиюнде 13500 сабийни эмда акъылбалык болмаганлары солутургга эмда саулыкларын кючлендирге белгилениди. Аны юсонден школчуланы жай солуларын кыруу жаны бла республикалы комиссияны быйыл бардырылган биринчи жыйылыуунда айтылганды.

Жыйылыууны КыМР-ни Правительствосууну Председателини орунбасары, саулык сакълау министр Ирма Шетова бардырганды. Кенгешге бир-бир министрстволаны, ведомстволаны башчылары, район тамталаны орунбасарлары, сабийни эркинликери жаны бла уполномоченный Светлана Огузова, башха жууаплы кыулукчула да кыатышхандыла.

2015 жылда балаланы жай солуу кезиулери кылай кырууларыны юсонден КыМР-ни урунуу, иш бла жалчытуу эмда социальный кыруулау министр, республикалы комиссияны председатели Тюбейланы Альберт доклад этгенди. Ол 3040 кызычыкканы бла жашчыкканы саулыкларын кючлендире ючюн деп сабий лагерлени башчыларыны араларында 35 601,84 минг

белгиленгеннин, солуу юйде турган сабийни биркюнюк ашына-суууна 3822 сом бёлюнгенин да билдиргенди.

Тюбей улу былтыр республикалы комиссия шахардан тышында сабий лагерлени кеслеринде, жолда да кыоркыусулукканы жалчытууга, саулыкларын кючлендиреу кылай кырууларын, аш-суу, культура программа не халда болганларын дайым да тинтгенлей турганын айтып, быйыл контроль бютюн кыатыларыкыды, деп чертгенди. Педагоглары бла медиклени профессионал усталыкларына да уллу эс бурулуукъду, дегенди.

Кюндюзю лагерле кыайсы билим бериу учреждениялада кыруулыкларыны юсонден КыМР-ни Билим бериу, илму эмда жаш тёлюню ишлери жаны бла министрствосууну бёлюню таматасы Татьяна Касьянова билдиргенди. «Былдайда буйги шартны туура этерге сиеме: Прохладный шахар эмда Май район көп жылны ичинде, муниципал бюджетлеринден ахча бёлюп, кюндюзю лагерледе кыошакъ жерле кыруайдыла», - дегенди.

КыМР-ни саулык сакълау министрини орунбасары Асанланы Аслан а жууукъ заманда районлада, шахарлада медицина

Алада аслам эс сабийлени аш-сууларына контроль этуге, керек болса, терк болушлукъ бериуге, сабийлени саулыкларын иглендириуу амалларына артыкда уллу эс бурулуукъду.

Медицина жаны бла ишлерге эркинлик 61 саулык сакълау учрежденияга берилгенди, ол санда 41 школ лагерге, тогуз санаторийге, шахардан тышындагы 11 лагерге.

Потребительлени эркинликерине эмда адамны ырахатлыгына надзор этуу жаны бла федерал службаны КыМР-де Управлениясыны башчысыны кыулугун болжаллы халда толтурган Ринат Баратов быллай шартла келтиргенди: бюгонге жай солуу кезиюно ачарга хазыр болганларыны юсонден 56 заявление келгенди, ол а 87,5 процентди. Лагерле, саулык сакълау база ла болган учрежденияланы тегереклеринде дезинфекция ишле май айда бардырыллыкдыла. Аш-азык продуктла келтирлик 46 адам бла келишим этилгенди, ол а 71,8 процентни тутады.

«Жай солуу учрежденияла быйыл бютюн хайырлы ишлер ючюн, - дегенди ол, - аланы хар бирине энчи планла жарашдырылгандыла. Лагерлени ырысхы-техника базаларын иглендиреу ючюн, битеу да 385 жумуш белгиленгенди. Саулык сакълау учреждениялада ишлериклени профессионал эмда тазалык, саулык жаны бла хазырлыкларын аттестациялау КыМР-ни Гигиена эмда эпидемиология арасында эмда аны филиалларында бардырылады. Алай тюрлю сынаудан эмда юйретуу дерселден 1589 адам этерге керекди.

Жай солуу кезууу башланырдан алгга Россияны МВД-сыны жер-жерли органларында кыулукъ этгенле, РФ-ни Граждан кыруу-улануу ишлери, кыйын болумла эмда табиगत кыйынлыкканы хаталарын кетериу жаны бла министрствосууну КыМР-де Баш управлениасыны, Кыоркыусулукканы федеральный службасыны Кыбарты-Малкварда Управлениасыны келечилери

Солдан оннга: Светлана Огузова, Ирма Шетова, Тюбейланы Альберт, Галина Егорова.

саулыкканы кючлендириуу объектлени терроризмден, от тюрлюден кыруулау жаны бла не мадарла этилгенлерин, ала сабийлени алыргга хазыр болганларын бла кыалганларын тинтгендиле.

«Солурга барлыккъ сабийле эмда ала бла ишлерикле бла да ангылатуу иш бардырылганды, аланы кыруу эркинликери угъай, борчлары да болганлары эсерттилгенди. Абаданлагга уа сабийлеге кыатылык, зорлукъ этгенлери ючюн жууапха тартылыклары кыаты айтылганды, - деп белгилегенди КыМР-де МВД-ны бёлюнюно таматасыны кыулугун болжаллы халда толтурган полицияны полковниги Аслан Ашхотов.

КыМР-ни Профсоюз организацияларыны биригиуюно председателини орунбасары Галина Егорова урунганлары сабийлени саулыкканы кючлендириуу лагерлеге, санаторийлеге путёвкала бла профсоюзла толусунлай жалчыталмаганлары жарсып айтханды. Болсада иш беричоле урунуу законодательствогга бузукулукъ этгенлери не бла кыалганларына, алгынча, кыаты контроль этилгин эсертгенди, асламында гарантияла кылай сакъланганларына, компенсация төленгенине бла кыалганына, урунуу болумлага эмда акъылбалык болмаганла ишлеген жерледе техника кыоркыусулукъ не халда болганына кыаралыгынын айырып айтханды.

Кенгешин ахырында төрт ички кыауум белгиленгенди, ала саулык сакълау-багыу учрежденияларга кёз-кыулак боллукъдула.

Ирма Шетова, график кыабыл кёрюлгенлей, мычмай ишни кыолгга алыргга кереклисин эсертгенди. «Бу маганалы ишге уллу жуаплыкканы бла кыарарыгыны тилейме», - дегенди ол.

ХОЛАЛАНЫ Марзигат.
Суратланы автор алганды.

сом багысы, ол санда кыйын жашау болумлага тюршен 1640 сабийге да 19 609,38 минг сом багысы ишле тамамланлыргча конкурс бардырылганын билдиргенди. «Конверт ю бюнледе ачылыккъды, андан сора кырал келишимлеге кыол саллыккъызы, ол ишни бу айны жыйырмасына тамамлап бошарыккъызы», - дегенди.

Министр республикада жашаган жашчыккълага бла кызычыккълага, жыйырма бир кюнюно солуп, саулыкларын да кючлендиреу путёвоканы багысы 17367 сом болганын, шахардан тышындагы лагерледе солуган сабийге 12411 сом кыоратыргга

учрежденияланы башчылары бла кенгеш бардырыргга белгиленгеннин айтханды. Анда сёз лагерлени медицина кадрла бла жалчытыуу юсонден барлыккъды. «Лагерде ишлеп, сынау жыйышдырган врачла, сабий докторла неда терк медицина болушлукъ берген станциядан фельдшерле, дагыда жер-жерледе медицина учреждениядан медсестрала сайланадыла», - деп чертгенди ол.

Кыбарты-Малквар Республикада Роспотребнадзору специалисттери бла бирге лагерледе ишлериклени медиклени араларында семинар-кенгешле бардырыллыкдыла.

Акция

Борчунгу заманында төле да, саугья кьоллу бол

«Къабмалкъэнерго» ачыкъ акционер обществону ара офисинде хайырланылган ток ючюн хакъ заманында эмда толусунлай төленирча этер мурат бла кьуралган «Электрокюч ючюн

пьютерни болушлугу бла тираж комиссия, жалынчакъсыз келечиле эмда журналистле турганлай бардырылганды.

Акцияны жорукьярына кере, тизме-

району Урух элинден Хачим Баратовха смартфон Samsung Galaxy S3 SS жетгенди. Нартъкъалада жашаган Швец Анна бла нальчикки Мухамед Кашеев Samsung микроволновый печелье алгандыла. PHILIPS фирмалы эки мультиварка Прохладна районну Советский посёлкасында жашаган Николай Ридныйге эмда Акъ-Суу элден Чабдарланы Ибрагимге жетгенди. Эки Samsung пылесос да Терек шахардан Заурби Лукожевни эмда Элбрус районну Кенделен элинден Чеченланы Махмутну юйлерине кетгенди. PHILIPS фирмалы эки итиу а Бахсан шахарда эмда Бахсан райондан Кременчуг-Константиновское элде жашаган Бол Шогенцукхва эмда Евгений Цыгипге берилгенди.

«Къабмалкъэнерго» ОАО-ну директору Аслан Докшукин саугаланганланы алгышлаганды эмда алагья ыспас этгенди. Ол быллай акцияла мындан ары да бардырылгяларына, саугьяла уа бютюн кеп эмда андан да багъалы болушларына да ышандырганды.

Саугаланганланы атларында а Чочайланы Махмут, Тамара Дышекова, Анна Швец селешгенди. Ала быллай хычыуун жумушла бютюн жууаппы болурга келлендиргенлерин да айтып, жорек ыразылыкъларын билдиргенди.

ДАЛХАТЛАНЫ Марзият.
Суратланы автор алганды.

заманында төле да, саугья кьоллу бол!» деген RP-акцияда хорлаганла кьуанчлы халда саугалангандыла.

Акция Шимал-Кавказ федерал округну «Россетъ» компанияны поставщиклери болган алты регионунда эмда Кьвалмукъ Республикада эки айны бардырылганды, анга «Къабмалкъэнерго» ОАО-ну абонентлеринден 42 минг чаклы бири кьатышханды.

Он саугья ючюн чеп атыу ком-

ге, республикада жашап, электрокюч ючюн хакъны заманында төлегенле неда борчларындан 2015 жылда 31-чи марта дери кьутулганла киргенди. Ахчаны уа «Къабмалкъэнерго» ачыкъ акционер обществону структура бөлүмлеринде, араларында төлгерге кереклиси изленеди.

Чеп атыу бла саугялаугья была сайлангандыла: Нальчикден Тамара Дышекова. Ол Samsung Smart TV ЖК-телевизор кьоллу болганды. Лескен

ФЕДЕРАЛ БАСМАДАН

Ахчаны кьайтарыгья тынчыракъ боллукьду

Социальный налог төлеулене энди налог декларацияны бермей да алыргья боллукьду. Аны юсюнден законнга Президент Владимир Путин кьол салганды.

Эсгизге салайык, россеилие окуугья (кеслерини эм сабийлерини) неда медицина жумушлагья бла дарманлагья кьоратхан ачаларыны бир кесегин кьайтарыгья социальный налог төлеуно алыргья эркиндиле. Кьоратылган ахчаны 13 процентин (аллай бири биз казнагья фаядабыздан налогча төлейбиз) кьайтарлыкьдыла. Алай ол бир жылгья 120 минг сомдан кеп болмазгья керекди.

Шёндюге дери ол льготаны хайырланыр ючюн, алгья жылны итогларына кере, налог декларация берирге арда уа ахча алыргья боллукь эди. Энди жорукьяла торленгенди. Декларация берирге жылны ахырын саклап турургья да керек туююлдо. Аны орунуна сизге тап тюшген заманда налог инспекцияда социальный төлеуге эркинлиги-гиз болганына шагатлыкь кьагьт аласыз эмда аны бла иш беруюнге барасыз.

Дагьыда бир жангы закон коммерциялы организацияланы төгерек мухур тутаргья кереклисинден кьутулгады. Аны электрон кьол салуу бла алышындырыгья боллукьду. Алай ол жорукь фирманы уставында жазылыгья тийишлиди.

«Комсомольская правда»

Кьар юзюлюу

Тыйгьыча кетерилгенди

МЧС-ни Къабарты-Малкьарда Баш управлениясыны пресс-службасындан билдиргенлерине кере, Элбрус районда кьар юзюлюп Жан-Тууган, Элбрус эм Шхельди базалагья баргьян жолну басханды.

«Прохладна-Азау» федерал жолдан узакъ бармай кьар юзюлгени 12:35 сагьатда биллингенди. Насылха, ачыгьян

адам болмагьанды. Кьысха заманын ичинде чырмауланы кетерирге РСЧС-ни бла МЧС-ни келечилери келгенди: онбеш адам эмда алты энчи техника ишленгенди.

РЕДАКЦИЯДАН: бизге билдиргенлерине кере, бу информация басмалана туруп, жолну тазалап, жорюрге жарарча этгенди.

Бизни корр.

Шимал Кавказ кюн сайын

Ставропольда Ёмюрлюк отну жангыртхандыла

«Ставропольда городгазны» специалистлери крайны арасында Комсомол туппурдагы Ёмюрлюк отну жангыртуу ишлени тамамлагьандыла. Мемориалны жангыртуу ишле Битеуроссий акцияны чеклеринде бардырылгьандыла. Ёмюрлюк от мында 1967 жылдан бери жанады. Андан бери объекте газовикле кез-кылакь болуп келеди, от бир такыйкьагья ёчулмесин деп. Эсгертеме дайым эс буруп турадыла, керек болса, газ оборудованыны алышындырыдыла.

Предприятияны пресс-службасындан билдиргенлерине кере, газ быргы ызлагья, эсгертеме баргьян ызда запор арматурагья кьарайдыла, керек болса, газ жанган камераны алышындырадыла, от ёчулмезча этеди.

Гитче бизнесге билеклик этюу

Гитче бизнесни бардырыгья иги болумла кьуруу власты кьоллуланы баш борчларындан бириди, дегенди Кьарачай-Черкесни башчысы Темрезланы Рашид. «Ол бизни баш ишлерибизден бириди, бек алгья ол иш байламлыкьланы игилендириду, бизнесге болушукь этюу жаны бла хайырлы системаны кьураду», дегенди пресс-службаны оноучусу.

Кьырал Советни бу ишге жораланган кенешинде мэр Темрез улу халькьгья жумуш этюуну игилендириду да баш ишледен бириди, дегенди.

Астраханьга -

иги кесек киви бла хобуста

Астраханьны Оля деген портуна Ирандан кеп киви бла хобуста келтиргенди. Аны юсюнден ТАСС-ны корреспондентине областны Промышленностуну, транспортну эм табийгьат байлыкьларыны министерствосунда билдиргенди.

Мындан алда ведомствону оноучусу Сергей Кражановский айтханына кере, Ирандан келтириллик аш-азыкь товарла Евросоюздан, Норвегиядан, АБШ-дан эм Канаадан келтирилуучю товарланы алышындырылгьды – ала санкциягья тюшгенди эм Россейге келтирилмей тохтагьандыла. Министерство транспорт-логистика жумушланы игилендиреди, терк бузулуучю товарланы ташуюну багьаларын учуздандырып, жолда замаларын азайтыр ючюн.

Жолоучулагья ташлыкьгья

Жылны ахырына дери кеп функциялы эки зона кьуурыкьдыла Краснодар крайда «Дон» М-4 трассаны Кушевск районунда, деп билдиргенди ТАСС-ны корреспондентине экономиканы край министерствосунда. Проектни багьасы 700 миллион сом чаклы бири.

Бу сервисли зонала Россейни юг жанында бек улуулагья саналлыкьдыла. Ала жыл сайын 10 миллион адамны жумушун этерикди неда РФ-ни юг жаны бла барлыкь транспорт керууанын 15 процент чаклы бирини жумушларын жалчытыркьдыла. Шёндю майданчыкланы биринде 200 жери болган кьонакь юйно ишлеп башлагьандыла, андан сора да, мында тюкенле, кафе, автозаправка, машиналагья техника жаны бла кьарарыкь станция, машиналаны жууучу эм шиномонтаж бөлүмле, автомашиналагья 250 жер боллукьдула. Зоналаны хар биринде 300-шер адам ишлерикиди.

Ичер суу тазаланырыкьды

Дагыстанда «Таза суу» деген программаны чеклеринде апрельни ахырына дери сууну тазалауучю кьурулуш хайырланыргья берилдикди. Аны юсюнден субъектни кьурулуш, архитектура эм жашау журт-коммунальный молкоюн министерствосундан билдиргенди.

Шёндю ол программа бла республикада 11 объект ишлене турадыла: сутканы ичинде 14,7 минг кубометр кир сууланы тазалауучю кьурулуш эм сутканы ичинде 6,2 минг кубометр кир сууланы кетерлик юч канализация ыз. Шёндюге дери беш районда аллай ызла ишленгенди.

Ингушетияда предприниматель тиширууланы ассоциациялары кьуралады

Алай болганыны юсюнден Юнус-Бек Евкуров бизнес бла кюрешти тишируула бла тобешгенинде ачыкь болганды. Тюбешу тынчылыкь эм ырахатлыкь болумда, чай иче, бардырылгьанды. «Арабика» кафеге Ингушетияны предприниматель тиширууларындан 14-сю келген эдиле, ала ары Россейни Президентини кеп болмай Шимал-Кавказ федеральны округда полномочный келечисини болушлугу бла Ставропольда болган форумга эм кёрюмчө кьатышхан эдиле.

Тюбешуге кьатышханла барысы да республиканы оноучулары хар не жаны бла да болушукь этенлерини хайырындан иш да женгил болганды, дегенди. Андан ары Ингушетияны башчысы бизнес бла кюрешген тишируулары кьатышуулары бла тематикалы форумла эм кёрюмчө кьурурга кереклисин айтханды эмда алагья Россейни битеу регионларыны бизнес бла кюрешген тиширууларыны келечилери кьатышыргья керекди, дегенди. Ол тишируулары быллай ишлеге кьыралдан тышында да тири кьатышыргья чакьыргьанды.

★ ХОРЛАМНЫ САУГЪАЛАРЫ ★

Александр Невскийни ордени

СССР-ни Баш Советини Президиуму 1942 жылда 29-чу июльдан указы бла Суворовну бла Кутузовну орденлери бла бир кезиуде ктабыл керюлгенди. Аны тарыхы 1725 жылдан 1917 жылгъа дери жюриютюлген Сыйлы Александр Невскийни орденинден башланады. Кеси да полководце белгиленген саугъаланы араларында даражалары болмагъан жангыз орденди. Андан сора да, Россия империяны, Совет Союзу эмда Россия Федерацияны да саугъалау системаларында сакланган (аз-маз торленуле бла) биринчи саугъады.

Аны бла Кызыл Аскерни Улуу Ата журт урушда энци жигитлик этген, уста башчылык эте билгенлери бла аскер бёлюмлерине хорлам болдуртхан, батырлыклары, ётюрлюклерин да кёргозген командирлерин саугъалагандыла. Ол дивизиялары, бригадаланы, полклары, батальонлары, роталаны бла взводлары башчыларына деп чыгарылганды.

Александр Невскийни орденини белгиси күюнюшден ишленгенди. Аны бир-бир кесеклерине алтын суу ичирилди. Битеу бирге 41 грамм чакълы тартады. Аны бек иги эскизин кыруулау журтта кырашдыруучу жаш архитектор **Игорь Телятников** хазырлаганды. Ол империялы орденни юлгоге алыргъа кыркмаганды. Кызыл күн таякчыкъланы андан кёчюргенди, сора беш мойюшю жулдузу революциягъа дери журюген саугъалагъа ушаган жулдузу юсюне салганды. Сталин аны тюз да кёргенлей жаратхан эди.

Биринчи номерли орден бла 1942 жылда 5-чи ноябрьде 154-чү тенгиз жауу аскер бригаданы батальонуну командир тамата лейтенант **Иван Рубан** саугъаланганды. Ол уста оноу

этгени бла Дон сууну жагъасында алгъа ёшюн уруп келген сау фашист полкуну жокъ этдирген эди. Аны батальону саны, саууту бла да иги да кючю болган душмандан кыркмаганды, аны 7 танкын бла 200 солдаттын гунч этгенди.

Улуу Ата журт урушуну тарыхында бу орденни юч кере квалери болуп жаланда юч офицер белгиледи. Аладан бирини тукуму айтылык князьныкычады. Ол **Николай Леонтевич Невский** 223-чю мараучу дивизияны 818-чи артиллерия полкуну командирини.

Биринчи орденни 1944 жылда 7-чи ноябрьде, артиллерияны бла жауу аскерчили бир бирлери бла байламлыкъларын жалчытып, танклагъа кыжау кырууланууну уста кырагъаны ючюн алганды. Экинчи кере 1944 жылда 2-чи декабрьде аны артиллеристлери душманга бизни аскер бёлюмлерибизни кырушюуга алыргъа

кыюймагъанлары ючюн саугъаланганды. Ючюнчю орденнге уа 1945 жылда 20-чу июньда Венгрияда немислидени кыйын атакаларын тохтатханы ючюн тийишли болганды.

Урушун ол Берлинде подполковник чында бошаганды. Аны саугъалары бла алгышласала, не этерик эдим, тукумуму сыйын тышюрюрге жарарык туююл эди да деучю эди, лакъырда этип.

Бизни таулу жашланы-офицерлени араларында да кёпле саугъалангандыла Александр Невскийни орденни бла. Бир статьяда барысын да санап чыккъан кыйынды, ол себепден жаланда бир кыауумун сагъынып кыюарыкыбыз: Совет Союзну Жигити **Уммайланы Мухажир** – тамата лейтенант, жауу аскер ротаны командирини, **Бёзюланы Якуб** – подполковник, ардивизионну командирини, **Насталаны Хажибекир** – гвардиялы майор, батальонну командирини, **Элсюерланы Кёккёз** – тамата лейтенант, мараучу ротаны командирини, **Османланы Дадаш** – подполковник, жауу аскерни батальонну командирини, **Байсыланы Солтан** – майор, батальонну командирини.

ТЕКУЛАНЫ Хауа.

УРУШ ЖЫЛЛАДА ГАЗЕТЛЕРИБИЗ НИНИ ЮСЮНДЕН ЖАЗГАНДЫЛА

Партизан отрядлада

«Социалист Кыбарты-Малкър» деген газет 1943 жылда 29-чу октябрьде фронтда болумну, бизни жерешлерибиз кыалай сермешгенлерины, тылда Хорламны жуукълашдырып ючюн, кече-кюн демей кыалай урунганларыны юслеринден кёп материалла басмалганды. Партизанланы душманга кыжау кюрешлерины, анга комсомолчу жашла бла кызыла тири кыатышханларыны юсюнден да билдириледи. Аны юсюнден ВЛКСМ-ни обкомуну секретары Жанкызийланы С. кесини заметкасында жазганды. Бюпон аны басмалгыбыз.

1942 жылда августда гитлерчи малгунла бизни республикагъа кирдиле. Ала халкыбызны кеслерине кыул этерге, Кавказны азат жашларын тобукъландырыргъа, аланы бойсундурургъа мурат этгенди. Алай а жангылгандыла.

Кыбарты-Малкърда жашагъанладан кёпле, ол санда жаш тёлю да, душманга дерт жетдириучюлени жыйынларына кышулгандыла. Жаш партизанланы жигитликлерини, ётюрлюклерини юсюнден айтып тауусур амал жокъду. Алай бир ненча юлго келтирек да, тамам сунама.

Алаша ёсюмлю, назик фельдшерни – Вера Макагону – партизанланы араларында хурметти улуу журюгенди. Кызаты сермеш барды, пюлемёт тохтаусуз чыкырмады. Аладан бири жаралы болады. Кызы кёрюп, душман окъла башында сызгыра тургъанлай, жаралы болгъанга сюркелип жетгенди. Немислиле бир кымылдагъан затны эслегенди да, окъланы ала таба кыуылгандыла. Алай ол, жашны жарасын байлап, аны сермеш баргъан жерден чыгарганды.

Комсомолчу Василий Агаларов да биринчи аскер заданияны партизан отрядда алганды: Псыгансуу элден 15 тракторну чыгарыргъа. Немисли бомбардировщикле аны элтирге керек болган жолну башында учкыналай тургандыла. Элни да душман кырушюуга алып эди. Аны танклары да жуукълашып келе эдиле. Алай Агаларов кыркмаганды туююл эди, ол тракторланы бирин да кыалай чыгарганды.

Жигитлиги бла атын айтдырган Владимир Меликянц отрядда госпитальдан келгенди. Медикле аны аскер кыуулукъгъа жарасуугъа санагандыла - кыолунда төрт бармагы жокъ эди. Алай баш фашистле аны туугъан республикасын малтап айланганларына, халкына азап чекдиргенине тазоп туралмаганды. Кызаты сермешгени бла кыалай, сёлеширге да уста болганды, сезюне тынгылата билгенди. Назмулары бла уа партизанланы жангы жигитликке келгендиргенди. Кесини дестеринде ол былай жазганды: «Душманын кёрюп болмаудан арыган жюрек сюялгъан да аталык туююлдо».

Аны Ата журтуна сыймеклиги чексиз эди,

аны ючюн бергенди ол кесини жаш жанын. Танклар партизанлагъа бара эдиле. Отрядны кыухарып ючюн, Владимир гранатала бла «тигрла» таба кесин атханды. Бир танк кюйюп башлаганды, алай башхасындан атылгъан топ-окъ Меликянцны жашауун юзгенди.

Мария Васильева разведкагъа кёп кере барганды. Командованиядан махтау да алганды. Отрядда Коммунист партиягъа да киргенди. Разведкагъа кезиулю кере барганды, немислидени кыолларына тошгенди. Анга улуу азап чекдиргенди, алай ауузуун андыралмагандыла. Ата журтуну кертичи кызы жюлганды, алай жолдашларын сатмаганды.

Ново-Ивановскден партизан кызы Шура Козуба да фашистле бир зат айтдыралмагандыла. 17-чи ноябрьде ол туугъан элини орамлары бла ахыр кере озганды. Асмакыгъа асылганды, боюнунда жилини кыоллары бла бир кесек бошлап: «Халкым ючюн, Сталин ючюн ёлемей!» – деп кыычыргъан эди.

Алай жаш адамла душманга кыжау кюрешлерин партизан отрядладан башха жерледе да бардыргандыла. Сёз ючюн, комсомолчу Тимофей Бранчев коммунист Самохвалов бла бирге Шардаково темиржол станцияда юч немисли паровозну, бир женгил машинаны жарасууз этгенди, отлук бла беш чыккырны жандыргандыла.

Элбрус районда Атайланы жаш башчылык этген комсомолчула немислидени телефон ызларын бир ненча кере юзгенди. Матрена Андришенко уа, жашауна кыркюу тошгенине да кыарамай, совет лётчикни буюдуруп, жараларына бакъганды. Плановское элден Маришак Пекишева теңг кызылары бла бирге самолётдан атылган листовкалары алып, аланы халкыгъа окып турганды.

Жаш тёлюню республиканы азатлыгы ючюн жигит кюрешти тарыхны махтауу бетлеринден бири болуукъду. Владимир Меликянц, Мария Васильева, Антонина Гудина, Вера Макагон, Ольга Буцкая, Нина Радченко, Василий Агаларов, Надежда Рюмина эмда кёп башха жаш партизанла Совет Союзну орденлери эм майдаллары бла саугъалангандыла.

МАХИЙЛАНЫ Азиза хазырлаганды.

Бойсунмагъанла

11-чи апрель фашист концлагерьлени жесирлерин азатлауу халкъла аралы кюноча белгилениди. Ол ООН-ну оноуу бла тохташдырылганды эмда 1945 жылда 11-чи апрельде Бухенвальда тутулуп тургъанла кеслерин азатлагъанларына жоралананды.

Бу датагъа эмда Улуу Хорламны 70-жыллыгына аталып, Нальчикде Культура фондда тузакъны кыйынлыкъларындан ётгенле бла тубешиу болганды. Ол Халк фронтну КъМР-де регион штабыны башламчылыгы бла бардырылганды.

Бу жыйылыу фронтчула кырагъан акцияны экинчи кезиуюду. Биринчи тубешиу 7-чи апрельде Прохладный шахарны 7-чи номерли лицейинде бардырылганды. 9-чу апрельде уа Культура фондха келгенлени арасында Правительствону, Парламентини, жамауат организациаланы, миллет-культура араланы келчилери бар эдиле.

Тубешиуно ача, Улуу Ата журт урушуну, урууну ветеранларыны республикалы советини башчысы Мухамед Шихабыхов урушуну кезиуюнде фашист лагерльде 20 миллион адам тутулгъанларын, аладан сау жаланда хар онунчусу кыалгъанын эсертгенди. «Жесирден эки миллиону акъылбалык болмагъан сабийле эдиле. Алай кёрген кыйынлыкълардан сора аланы жюреккери кыатмаганды, мамыр заманда кы-

ралыбызны экономикасын айнытуугъа, халк мюлкюню аягы юсюне этиуге кыатышхандыла», - дегенди ол.

Аны айтауна кёре, Кыбарты-Малкърда концлагерьлени 61 жесири барды. Алай тубешиуге аладан бир кыаууу келгенди. Кыалгъанлары сау-лыкълары артык доюн туююлдо.

Парламентни спикерини орунбасары Жанатайланы Салим да концлагерьле халкыгъа сынатхан кыйынлыкълар бир заманда да кыайтарылмазча битеу кыолдан келгенни этерге кереклисин чертгенди. «Мен бюгюн, бизни кёлерибизге кырап, кюногюзге, жашауга сыймеклибизге сукъланам. Бетигизде нюрюкюз барды. Мындан ары да сабийлеригизден, туукулларыгыздан кыууна жашагъыз», - дегенди ол.

Ол күн тубешиуно кыонакълары тюремде сабийликлерин эсгергенди, фашист тузакъланы кюйсюзлюклерини юслеринден кёллери толуп айтхандыла, мамыр жашаууну сакъларгъа чакыргъандыла.

Культура фондда жыйылгъанлагъа билим берууну «Успех» арасыны окуучулары концерт программа да кёргозгенди. Концлагерьлени жесирлерине ол күн «Непокоренные» деген сыйлы майдалла эмда аш-азык хуржунла берилгенди.

ТИКАЛАНЫ Фатима. Сурат авторнуду.

8-чи апрельде битеу кыралны школларында Хорланмы дерси кыралганды. Бу Битеуроссей акция жуукукылаша келген кыуанчы белгилеу мероприятиланы санына кышулуп, жаш адамланы патриот сезимлерин тири айнтыргыра

бирге уруш ажымлы, жарсыулу, ёлүмлю болганына тышонедиле. Аккылманы битеу чыгърмаларында Ата журтха сыймеклик туурады, ол береди анга жашау кырыу, күч да. Материалланы жыйышдырыр ючюн кёп кюрешгенбиз.

змударыны юсюнден сёз бардыра, ол араны оккыуучуну эсин билеп кыюйган кючлерин белгиледи: «Ата журту ючюн кыанын – жанын аймагъан поэт хорларыгъыбызга бир такыйыкыага оккыуна ишеклик болмаганды. Чыгърмалары уа терен лирикалдыла, авторну кесича, ариудула. Тизгинлерин оккыу, аланы ачык журекден чыккыганларын, тау суулача, тазалыкларын, Кавказ хауа бла солуганларын сеземи», - дейди ёз адабиятчы.

Кыйсын жазгъанла бююнню жаш адамланы огъурсулуккыга, терсликге тёмезге, атабабаларыбыз кёрюктген жигитликни унутмазга, кыралны тарыхын, адабиятын, маданиятын билерге, сюерге юйретгенлер ючюн альбомга кырген аслам материал сабийлени бу жаны бла кёз кыраамларыны кыурауларына уллу себеплик этериги жакъды.

«Кыулийланы Кыйсын урушну юсюнден» деген виртуал альбомну Интернетде бу адрес бла табарга боллуксуз: <https://www.facebook.com/media/set/>.

КЪАЛАБЕКЛАНЫ Нажабат.

Интернетде жангы альбом

Поэтни фронт жоллары - суратларында

чакыргъан проектди. Анга атап эм устазлагыа болушлуккыга деп Биринчи Чегемде аккылман Кыйсынны юй – музейинде «Кыулийланы Кыйсын урушну юсюнден» деген виртуал альбомну жарашдыргъандыла. Ол магъаналы ише поэтни кызындан тууган Жашууаны Лейланы да аслам кыйыны барды.

Биз барыбыз да билгенибизча, Кыйсын, Улуу Ата журт урушха кыатышып, кызауатны ачы кюнлерине шагъат болуп, фашизмин дуниягъа кырккыулугъун толугылаганды.

- Альбомга кырагъанла аны жашау эм чыгърмачылык жолуну юлгюсюнде ол кюнлени кыйыныкылары бла

Аны кызауатда тышген суратларыны асламысы сакъланмагъанларыны сылтаундан тематикалы иллюстрацияла сайларга да тышгенди, - дейди музейин башчысы Кыулийланы Фатима.

Поэт биринчи юй бийчеси Залиханланы Тамарага жоррап 1942 жылда орус тилде жазгъан кенг белгилеу болмагъан «Жене» деген ат бла назмусу да киргенди ары, деп билдиргенди бизге Фатима. Ол бююнлюкге дери Михаил Лермонтовну жашау эм чыгърмачылык жолун тинтген литературовед, закыйни чынтты шуёху Сергей Ивановну хайырындан сакъланганды. Кыулийланы Кыйсынны на-

Росейде Литератураны жылыны чегинде суратлау искусствону А. Л. Ткаченко атлы музейинде бу кюнде белгилеу орус жазычу Михаил Зоценкону 125-жыллык юбилейине аталгъан ингир болганды. Култура арада аны чыгърмаларын СКГИИ-ни театр факультетини экинчи курсуну студентлери оккыгандыла. Аланы художестволу башчылары Атырзаланы Магомедди, «Актёр усталык» кафедраны таматасы уа Тамара Балкаровады.

Фахмулу чамчыны кеси бла кёрюшгенча болдук

Темукуланы Бэля.

Хамукова Михаил Зоценкону художестволу чыгърмаларында сейир дуния ачыкланганын, аны оккыууларыны саны миллионладан озгъанын айтып, «Парусиновый портфель» деген хапарын Ленинградны драма театрында салгъан заманларында, ол бир жылгъа эки жюз кер кёрюктююннени белгилегенди.

Тюбешуге жыйылгъан кыонакъланы жазычуна жашауу эм чыгърмачылыкы бла байламлы магъаналы шартла

бла жаш поэт Алан Рамонов шагъарей этгенди. Студентле кыурагъан программаны уа Аскер Шуков «Парусиновый портфель» деген номер бла ачханды. Темукуланы Бэля «Плохая жена», Екатерина Попова «Сердца трёх», Рустам Дорогов «Аристократка», Артур Хапцев «Кочерга», Заира Кумалова «Баба» эм Аллим Симбеков «Баня» дегенлени эшитдиргендиле.

Бу хапарлагыа кер кыурагъан сахна номерлери, студентлени экзамен ишлери болганын эсге ала, жаш артистле сайлагъан чыгърмаларына битеу кёллери бла берилип, алагыа жан салалгъанларын белгилерчады. Кырауучула да, кеслерини жанларындан, кызыу кыарсланы кыызгъанмагъандыла.

Ингирни чегинде биз, аты айтылган жазычу бла тюбешип, аны чамына, лакырдысына, журек сёзюне, сезимине да тыюнгенча эдик. Бу гитче театр оюнчукылага кырагъан жаш адамла Михаил Зоценкону чыгърмаларын оккырукыларына, аланы юсюнден шуёллары бла ушаклашырыкыларына ишеклик жокъду. Ол болур Литератураны жылында бу жаны бла бардырылгъан быллай турлю проектлени баш борчлары да.

ЖАНГОРАЗЛАНЫ Нажабат.
Сурат авторнуду.

РОССЕЙДЕ ЛИТЕРАТУРАНЫ ЖЫЛЫ
2015

Михаил Михайловични чыгърмачылыкы орус совет литературада энци жерни алады. Тёгерегиндеги жашау болумлагыа жазыучуну бирсилеге ушамагъан кёз кырамы болганы себепли аны жигитлери да сейирдиле. Жангы тарых болумлада ол, Гоголь, Лесков, Чехов салган адабият ызы андан ары айнытып, энци чам новеллаланы кыурагъанды. Жашауу эки жыйырма чаклы бир жылын жазычу литературага жоралаганды, адабият излемлени кыйын жолларын кыдыра.

Сатирикалы новелла циклыранда уллу насып излеген интеллигентлени, жукугъа жарарга сыймеген эринчеклени, адамлык ышанларын аяк тюпге уруп, кыатындагылары башлары бла ётүп, кеслерини тынчлыкыларын кыурагъан адамланы кыужур халлерин ачыккылап, автор оккыуучулары бла бирге алагыа мылык тюбюнден кюломскюрейди. Бу шартла барысы да бусагъатдагы жашауда да жерлерин тапханларыны себепинден Зоценкону чыгърмачылыкы бизге, бююнню оккыуучулагыа, бютөн сейирди.

Жаш тёлону китаплагыа, оккыугыа сыймекликлерин айнтыргыа, билимлерин ёсдюрюрге керекбиз, деп ачханды ингирни музейни таматасы Рита Таова. Аны сёзлери бла келише, «Актёр усталык» кафедраны устазы Жанна

Узакдан келген кыагыт

Назмуларыгъызыны жарыккылыгъы манга күн таяккылачадыла

Бизни барыбызны да эсибиздеди республикада Къабарты-Малкъарны халкъ поэти, РСФСР-ни М. Горький атлы адабият саугъасыны лауреаты Зумакулланы Танзиляны юбилейи бла байламлы бардырылгъан кыуанчы тюбешуиле. Аны алгъышларга келгенлени араларында Россейде атлары айтылган жазыучула, поэтле, алимле, журналистле эм башхала да болгандыла.

Шайырыны туугъан кюню бла байламлы журек, ыразылыккы сезилерин айтыргыа излегенле бююнлюкге да редакциябызга кыагытла жибергенлей турадыла. Сёз ючюн, алгъаракъда биз профессор, Россейни Жазыучуларыны союзуну члени Айтеш Хагуровну Зумакулланы кызыларыны жарыккы юбилейи бла байламлы сейир эсгеруилерин басмалагъан эдик («Заман, 2015 ж. №37).

Кёп болмай а Тюркден жылы письмо алгъанбыз. Аны автору Тюрк Республиканы премьер-министрини кенешчиси Хурриет Эрсойду. Биз, аны бла газет оккыуучулары шагъарей эте, Танзиля Мустафаевнаны «Айжакъ» деген алапат назмусун да басмайлыбыз.

Багъалы Танзиля ханум!

Поэт журегигизни ачыккылыгы бла инсан акылыгы-ызыны теренлигин баамлагъан манга жоралап назмган «Айжакъ» деген жазгъан кертти уллу сейирим бла оккыууанма. Эркин этсегиз, таза сыймеклигим бла уллу хурметини билдиргерге излейме.

Мен туугъан, ёсген Конья шахарда ёмюрледен бери аты айтылып келген айтхылыккы шайыр болганды. Сёзсюз, сиз аны билесиз, ол Джалаледдин Румиди. Бююнню кюнге дери аны юсюнден бир тамаша хапар жетгенди да, аны айтыргыа сюеми.

Бир жол кесине уллу махтау салганлагыа ол : «Тюзсюз!» - дегенди. Экинчиде уа аны айтылып сёлешгенлеге аккылман тюз да биринчилеге жууаплагъанды. Ол ушаклагыа шагъат болган биреулен поэтке былай сорганды: «Жыйосханым! Сен быланы экиине да бирча тюзсе деп

айтханса, алай кыалай болады да?». Анга Руми берген жууап эсимде кыалганды. Ол былай айтхан эди: «Бизге кырагъан кесин кереди, тюз да кюзюгдеча».

Сёзсюз, белгилеу закый бла кесибизни тенгешдиргерге эркинлигибиз жокъду. Алай бир затны белгилерге сюеми, мени гитче дунияда поэт кырамыгъыз эсlegen жарыккылыккы, ол сизден манга созулгъан кюн таяккыладыла.

Уллу хурметини билдире, юбилейигиз бла алгышлайман. Аллахдан мындан ары да халкыгъызга кыулулуккы этерча таусулмазлыккы кюч – кыарыу тилейме!

Хурриет ЭРСОЙ,
Тюрк Республиканы премьер-министрини кенешчиси, Анкара шахарда Кырачай-малкъар култура бла бир бирге библиек этиу биригуню башчысы,
20-чы март, 2015 жыл.

ЗУМАКУЛЛАНЫ Танзиля

Айжакъ

Хурриет Эрсойгъа

Ата журтда жер да жылы, тангла – акъ.	Сан бармыды аны субай саныча?
Тыш жерде нек тууду да Айжакъ?	Жан бармыды аны таза жаныча?
Не боранла аны ары атыдыла?	Аккылманла махтау салган билими,
Неллай тангла анга анда атыдыла?	Жан салады ариулугу тылини.
Кавказ аны ийнакыламай ёсдююм?	Ол биледи билимини да жарыта,
Тыш желлеге, жауунлагыа тёздююм?	Шош сёзюне аккылманны да кыарата.
Тау тилин да сакыладым, тынчылыккыда,	Кёпле аны кёкден тышген суналла.
Башха тилле баш болгъанда ушакъда?	Менме деген эрле да бел буалла.
Унутмайын не жерледен чыккыганын,	Сукъланалла ол ариугыа кыатынла.
Къарт аппасы алгъа тау сёз айтханын,	Ахшыланы кере аны кыатында.
Тас этмейин тау намысын, эсин да,	Бирлери уа кыарайдыла кюркыаракъ,
Бийикледе журюталады кесин да,	Кимге эсин бурады деп акытамакъ.
Тюрк халкыны да эрке кызы болалып,	Ол а жашайд, махтау, сый да излемей,
Ол жерледен ыспас, махтау алалып,	Зар сёзлеге сёз кыошарга кюсемей.
Шош жашайды Анкарада Айжакъ,	Алай бирде таулу тойгъа чыккыса уа,
Ол кесича жылыу жайгъан кюн таякъ.	Аккы жуулугу инбашына атса уа,
Айжакъмы, Хурриетми ол ариу, кыарыу.	Жарытады кыаяланы, жолланы,
Анга тыйыш сёз табарга жокъ кыарыу.	Кыартлагыа да унутдура жылланы.
Халы алтын, адамлыкы тамамлы, Сыймекликни туудурады кыарамы,	Ышангылы, шош, ийменчек кыарамы
Ариулугу чууаккы кюнню тангыча, Кийимни да ким киеди аныча!	Тели этип кыояды дерсе аланы.
	Ата юйгече, тыш жерге да жараша,
	Киши журту тюрт этмейин, алаша,
	Ол жашайды, кенге туугъан тау жырча,
	Тыш жерледен тауларына жол ача.

ЮБИЛЕЙ

Малкъардан тюрк тилли дуниягъа дери

Аны «Жер этегине» деген ат бла чыккыган биринчи китабы окчуучулары кьолларына 1980 жылда тюшгенди. Юч кесекден кьуралган жыйымдыгына халпарла, новеллала, юморескала да киргендиле. Ала аны ич дуниясыны юсюнден кеп зат айтадыла. Сёз ючюн, «Аманат» деген халпарда шахарда жашаган жаш адам, элге ыннасына келип, анда кьартланы лахорларына, сыбызгы соккыганларына тынгылайды. Тизгин аралада жазычу ачыкк айтмагыан, алай сөзилеп турган бир зат барды: биз, заман табып, таматарларыбызга тынгылап, аланы ангылап жашамагыаныбыз терсди, деген оюм.

«Аппаны ашыгы» («Жугьутур ашыкы») деген новелла кьартны юсюнденди. Аны мында берилген сыфаты таулу аппаланы огьурлулукьларын, жарсыуларын жашырып, кьууанчларын дуниягъа туура эте билгенлерин, аланы умутлары, иги кьууумлары да миллеттери бла бирге болгъанларын кьргюзтеди.

Бу аппа мени эсиме башха халпарда жашаган кьарачайлы Кюмюш Акканы, Батчаланы Муссаны жигитин тюшюредди. Уллайган адамланы сыфатларын кьураган тынч туюл эсе да, зауукьлу болгъанын ангылап, бу эки чыгьарманы кьайтарып-кьайтарып окчуйма, дуниягъа огьурлулукь келтиргенлиге эсгере. Экисинде да халпар сабий жашчыкыны атындан барады.

Юзейирде аппаны жашы Азамат кьазауатдан кьайтханда, жашчыкь, кьартны кьабырына келип: «Аппа, Азамат немислини хорлап келгенди!» - деп кьычырады. Мусада уа: «Уруш хорлам бла бошалды!» - деп.

Малкъар адабиятта сабийлеге аталгъан чыгьармаланы азлыгын, ала кьалай керекли болгъанларын барыбыз да билебиз. Гиччелеге жазгъан кьыйынды. Юзейирни алагъа аталгъан китаплары бир кьауум боладыла: «Чирчикле», «Эрте биреу бар эди...», «Тергеп бир кёр», «Насыплыла»... Былада юйретуу магъанадан сора да, ана тилни

Жулабланы Алиини жашы Юзейирни малкъар адабиятта кесини энчи жолу барды. Ол Чегем ауузунда 1930 жылда Жууунгуда тууганды. Жарсыугъа, бу элни аты, тауула бла бирге Орта Азиягъа кёчюп, андан бери кьайталмай кьалганча, жалаанда эсгериледе жашайды.

Алайды да, Юзейир соргонда, онтёртжыллыкь жашчыкь, Кьазахстанга тошеди. Анда университетде билим алып, бери жыйылгъандан сора Хушто- Сыртда орта школну директору болуп ишлегенди. Дагыда, 1967 жылда Кьазахстанни илму Академиясыны аспирантурасына кирип, Малкъарга 1970 жылда келгенди. «Эльбрус» китап басмада редактор, бёлюню таматасы болуп да иги кесек урунганды. КьМР-ни культураны сыйлы кьуллукьчусу.

байлыгы, татлылыгы, аны багъалай билиу, малкъар халкыны адеп-кьылыкь төрелери, нарт сёзлери, айтыулары кёпдюле. Балалагъа жазылгъан чыгьарманы психология энчиликлери бардыла. Жаш төлюню игилик этерге чакыргъан, тюзетген сёзюню, кьайда, не заманда айтылса да, магъанасы уллуду.

«Ай, заман а!» деген китабын Юзейир кесини 1937 жылда жалган дау бла илишанга салынган кьарындашы Жулабланы Даниялгъа атайды. Аны бир жангылыгы - жазычууу повесть жанрда усталыгы.

«Жангы жерде», «Гылыу чычанла» деген атлары бла эки кьысха повесть. Бир кьауум адамны кьадыарыны юсю бла сюргюнде таулу халкь кьерген кьыйынлыкьланы ачыкклай, автор ахшыланы игиликлерини, осаллары да аманлыкьларын юслеринден айтады. Кьазахстанда иги кесек заман жашаган Жулаб улу, кьазах халкыны, аны халаллыгын, жандауурлугун, тө-

зюмлюлюгюн, миллет энчилигин суратлай, кьайда да адамлыкьгъа тийишли ышанланы бийикликлерин кьргюзтеди.

Жазычууу иги кесек чам халпары барды. Анда жамауатны ичинде бир тюрюлю оюн-кюлюк туудурган болумла, ишле, сёзле да кеси жерлерин тапхандыла. Масхараны бла чамны ортасы узакь туюлюду, ала бир бири баймы, жарлымы этедиле - ол энчи сорууду. Алай кюлюкюню ичинде жашырылган кёз жашла да оюм этдиредиле. Игини бла аманны, жашаугъа келишгени, келишмегени араларын айырыргъа болушадыла.

Жулаб улу, миллетибизни тамырлары кьайдан келгенлерин излей, жазычуу Абилгъазыны «Эрттеги тюрк» деген китабын малкъар тилге кьенюргенди. Тюрк тилден М. Сойменни бла Л. Алтайны «Исламны беш фарызы», кьазах тилден Т. Алтыкьулачны бла Д. Юлюню «Кьуранны окьургъа юйрендик», А. Таужитовну «Кьыпчакь деген не халкь

эди?», тюркмен тилден Абилгъазыны «Тюрк шежиресин», уйгур тилден «Кьуран халпарлары» ана тилибизде окьурча этгенди.

Юзейир уста болгъанына шагъатлыкь этген шартла дагыда бардыла. Сёз ючюн, ол IX-XII ёмюрледе тюрк тилде жазгъан, дунияда белгили алимле: Абунасир Ал-Фарабини, Махмут Кьашгарланы, Ахмет Есевини, Деде Коркутну, XIX ёмюрде татар адабият тилни мурдорун салгъан айтхылыкь алим Кьаюм Насыраини юслеринден аламан ангылашынуулу юстала жазгъанды, кьазах адабият тилни мурдорун салгъан закий назмуу Кьуанбай улу Абайны, Кьазахстанни Кьырал саугъасыны лауреаты Мирзалиев Кьадырны, белгили кьрым татарлы пост Рамзи Бунашны назмуларын кьарачай-малкъар тилге кьенюргенди.

Аны окьутуу-методика иште да уллу кьыйыны барды. Ол шахар школлада малкъар тилни окьутургъа жазылгъан харфлыкьны, шахар эм эл школлада экинчи классны окьучуларына деп дерслик китапланы, кьарачай-малкъар тилге юйренирге сюйгенлеге «Уроки карачаево-балкарского языка», дагыда усталагъа болушлыкьгъа бир талай методика ишни басмалагъанды. Бюгюнде жыйырма китапны, жүзге жуукькь статыаны авторуду.

Жашау жолу не кьыйын болгъан эсе да, таукеллик хорлагъанды. Жазычуу бусагъатда да кьаламын кьолдан кертермейди. Аны 2012 жылда чыккыган китабыны аты «Бир абынган - минг сюрюнюр» деп алайды. Аны Юзейир жалган дау бла илишанга салынган кьарындашларына, немис-фашистле жойгъан жуукькьларына, Ата журтларын гитлерчи башкеследен кьоруулай, уруш аулакьларында жан берген акь топуракьчы жашлагъа атагъанды.

МУСУКАЛАНЫ Сакинат,
«Нюр» сабий журналны баш редактору.

ЖУЛАБЛАНЫ Юзейир

Жарашылулкьгъа
не жетсин

«Бир юйде жашап, бир ашдан ашап, бир эшикден чыгъып, бир тешикден юрюп, бир арбазда тургъанлай, бир бирге кьынгыр кьарау - ол жарамгаан ишди», - деп ойланды Кьурта парий, чорбатха чыгъып, кюн туушда узатылып жатхан киштике кёз кьыйыры бла кьарай.

- Ата-бабадан кьалгъан эски дертни унутургъа керекди. Бош магъанасыз затланы кьозгъап турмайкь. Ким биледи, эрте заманда бир кёлкьалды этер ишле да болгъан болурла. Бюгюнюкьде аланы унутсакь, иги болур эки жанына да. Ол затла энди жомакьта айтылгъан кибикиде. Кьой, андан эси, жигит Мияу бла жарашайым, - деди Кьурта.

- Манганы сёлешесе?, - деп сорду киштик базгъынлы. - Огьесе, иебиз бергенге ыразы болмай, башха амалмы излейсе сен? Биягъы ариу айтып, мени тузакьгъа тюшюрюге кьореше эсенг, ол боллукь иш туюлюду. Сени хыйлачылыгынг сабий заманымдан бери эсимден кетмейди.

- Кьойчу, ийманынг хахьына, бу эски дертни. Бир сабыр бол, - деди Кьурта, ауузун керип, эсней-эсней. - Мен сагъыш этгенме да, жарашып жашасакь, сизге да, бизге да игиди. Ма, кесинг кьергенден, Бузоу бла Улакь кьалай шухьдула. Ашлары-суулары, жатхан жерлери бир. Дунияда болуп, бир затха сугъанакьлыкь этмегенлерин кьоресе. Сени уа жарыкь кюнюнг, манга кьаргъыш эте, кьарангы болуп батады.

«Бир кишиге эки алдатхан - теле, бир чунгургъа эки кетген - сокьур», - дейдиле адамла. Биз не бек дауласакь да, оноубузну адам этерикди. Биз аны оноундабыз.

Парий, киштик айтхангъа угъай деямлай, бир аз жунчуду. «Айтхангыг кеппе-кертиди, - деди ичинден, Миудан кёзон алмай. - Алай бизни намысыбыз бла ойнамагыш сиз. Биягъа бир заманда эркиндик берирге жарарыкь туюлюду. Не медет, тагылыпма ансы, кереклиги берир эдим».

- Кьарачы, кьарачы! Кёзлеринге кьан чабып, кьыпкьызылла болуп кьалгъанларын. Ит илтигин этмейли кьоярыкьды?!

Баям, парий, сынжырда тургъанын унутуп, киштик таба мыллыгын атды.

- Шухьлукьну тилеп алмасза, - деди Мияу, чорбатны кьоноп, бек бийик терекке ёрлеп бара.

- Ай, тагылып болмасам, - деди Кьурта. - Мени сынжырдан иймей, сен да терекден тюшмей турсанг, сени насыбынг. Тюшсенг а, санга этерими кьорюсе. Сёз башха болур.

- Ма энди кертинсин айтдынг. Бу жол айтхангыг ийнанма, - деди киштик. - Сен мени угъай, иенги кьабаргъа да хазырса, кьоркьгъан этесе ансы. Кьарт болсанг, сени арбаздан кьыстап иериклерин барыбыз да билебиз.

Саудюгерчи

Эрте заманда тау элени биринде Жаубермез деп бир саудюгерчи киши жашагъанды. Адамланы алдап, хар затны багъа сатып болгъанды. Бир кюн арбагъа халчюк жюккөп келе тургъанынлай, кьая башындан бир таушлукь Самурукь кьуш учуп келип, аны желкесине тырнакьларын беклеп, бийик тауу багына алып барып кьоннганды.

- Самурукь, мени не хатамы кьергенсе, жютю тырнакьларынгь чанчып, манга нек азап чекдиресе? - деп, таралгъанды Жаубермез.

- Гюнахларынг ючюн, - дегенди Самурукь кьуш, адамча сёлешип.

- Жангылма, мөн кеси кьыйыны бла жашагъан бир тюз адамча.

- Сен тюз адам болгъанынгь-кьалгъанынгь мен уста билеме. Андан эсе, жашырмай, терсликлеринги кесинг айт, жан керек эсе!

- Жашагъан дуниямда бир инсаннга ийне багъасы тенги бир заран тийдирмегемне.

- Гюнахынг кесинги болсун. Энди мындан арысында адамланы алдасанг, бийикге чыгарып, жамауат жыйылгъан майданга атарыкьма арасарсыз.

Ол уухатда кьуш энишгеде бир киши, асыры кьартдан, кьарыусудан, ёлюрге жетип тургъанын

эследи. Самурукь сермен алып, Жаубермезни жерге тюшюрюп:

- Бу адамны таныймыса?, - деп сорду ол ахысы кьуруп тургъан кьартха.

- Таныймай а, нек таныймайма, Жаубермез туюлюмюду? Мен кьарт болгъунчу, ол мени кесине ишлетип тургъанды, хахьыма да жулкь бермегенди. «Иш хахьынг ашагъанынг, кийгенинг, - деп кьойгъанды. Бир кере аны ажалдан окьуна кьутхаргъан эдим. Мен болмасам, аны юйдегисин, кесин да ёлтюрюп, юйюн тонап кетерик эдиле. Кеси да кьартлыгымыда арбазындан кьыстап ийгенди, - деди кьарт.

- Муну гюнахындан кьоркьмаймыса? - деп сорду Самурукь кьуш Жаубермезге.

- Ол кьартдан сөр болгъанды. Аны сёзюне ийнанма.

- Алай эсе, ол алайда кётюрем болуп, кьобалмай тургъан алашагъа сорайкь. Алаша да:

- Ол иш хахьын сурагъаннга: «Бермез юйден, кетмез кьонакь», - деп кьоюучуду. Мен кьартайдым, кёзлерим сокьур болдула. Минерге, арбагъа, чанагъа жегерге жарамайма. Керексизге бичен ашап турмасын деген болур, манга да ат орунда жер табылмай кьалды, - деп тарыкьды алаша да. - Ийнанмай эсегиз, ёгюзге соругьуз. Ол сизге тюзюн айттыр. Ишни болушун андан иги киши билмейди. Аны кьыйыны уллуду.

Кертиси бла да, кёкен кьютюрланы арасында талгьыр ёгюз, ышныр этерге кьореше, асыры арыкьтан, аягьы юсюне кючден тура:

- Жаш заманымдан башлап, боюнумдан боюнсыны тешмегенди. Арбагъа да жекди, чанагъа да жекди, долрасынгга да жекди. Сабан сюрдюрдю, таш ташытды, ташыуул этдирди. Мен этмеген иш, мен жетмеген жер кьалмады. Кьартлыгымыда уа: «Бар, бёрюле ашы боллукь!» - деп, таякьны сыртыма - сыртыма жетдирип, кьыстады да кьойду, - деди ёгюз да.

Жаубермезни жутлугьуна иги ийнангандан сора Самурукь кьуш, аны сыртына жютю тырнакьларын илндирип, тау башыны бек бийигине чыгъарып, кьушлагъа ашатханды.

Иги эслеп кьарасагъыз, таулада бийик кьаяланы башларында сюзюлюп учхан кьушланы энтта кёрлюксюз. Ала Самурукьну туудукьларыдыла.

Кёрмюч

Окьюучула эм иги китапны сайларыкдыла

Быйыл, Литератураны жылына жоралап, республикалы библиотекалада жазуучула бла торлю – торлю тюбешуле, поэзия ингрле, китап кёрмючле да кюраладыла. Аладан бирин КЪМР-ни Миллет библиотекасыны краведение бөлүмюнде да кёрюрге боллукду.

Аны таматасы Гергюкъланы Лейля ол арт заманда басмадан чыккыган китапладан кюралганын айтханды. Адабиятны жылында аны магъанасы бютюнда уллуду. Жылны ахырында уа окьюучуланы оюмларына, газет, башха изданиеланы материалларына кёре эм игисин сайларыкдыла.

Кёрмюч а бир ненча бөлүмден кюралганды: право, тарых,

политика эм башхала. Мында болгъан литература кёп темагъа жууап бераллыкды. «Духовная культура КБР», «Право кавказской цивилизации», «Растить патриотов», «Курорт Нальчик» - была жалаңда бир кесегидиле.

Сабийлеге аталгъан китапла да мында жерлерин тапхандыла. Елмезланы Мураднини «Элберле китабы», Мусукаланы Сакинаты «Мен сурат этеме» деген эм башхала тапканы жасагандыла. Малкър тилни юренирге сыйгенле да табарыкдыла мында литература, «Изучаем балкарский язык» деген аладанды. Али Шогенуковну чыгармаларыны жыйымдыгы, башха кьабартыла жазуучуланы китаплары да

кьонш халккы адабиятыны айныганын ачыклайдыла. «Минги – Тау» эм «Литературная Кабардино – Балкария» журналла республикада бююнню адабият халны кёрюздедиле.

Аталаны Жамалны «Веки беспоконного бытия», Беппайланы Муталипни «Ёчюлмез, жанар отубуз», Чыпчыкъланы Борисни «Меж крестом и полумесяцем» деген эм башха китапла да аланы авторларыны, жашауга кёз кьарамларыны, сайлагъан жолларыны юсонден билдиредиле. Окьюучу кесини излемине кёре мында дагъыда башха китапкы да табарыкды. Жылны ахырында эм игини атын билликбиз.

Бизни корр.

СПОРТ

Исламны жашил бел бауу

Ставрополь шахарда 5-чи апрельде карате «сётюкандан» (Японияны миллети кюрешген төрели торлюсю) Битеуроссей турнир ётгенди. Анга 15 шахардан битеу да 200-ден артык спортуку кьатышханды.

Бизни республикадан бешуелен баргъанды, аладан жалаңда Атабийланы Арсенни жашы Ислам кьытханды эмда ючюнчо жер алгъанды. «Энди Россейни биринчилигине барырга хазырлана турабыз», - дегенди аны тренери, КЪМР-де карате сётюкандан федерацияны президенти Кьараланы Шарабудинни жашы Аслан.

Дагъыда ол билдиргенге кёре, Атабийланы Ислам спортуку бюторлюсю бла кюрешгенли алтынчы жыл барады. Эндиге дери да ол быллай Битеуроссей турнирде ючюнчо жер алгъан эди. Республикалы зришууледе уа юч кёре биринчи, эки кёре экинчи жерлеге

тийишли болгъанды. Шёндю аны жашил бел бауу барды.

Ислам Хасанияны 16-чы номерли школунда 7-чи классда окьюуду. Спорт бла жетижыллыгын-

дан кюрешип башлагъанды.

ХОПАЛАНЫ Марзият.

СУРАТДА: Атабийланы Ислам тренери Кьараланы Аслан бла.

ТЮРЛЕНИУЛЕ

Транспорт кече да жюрюрюкдю

12-чи апрельде ингрде Се-меон Стоппникни эмда Сыйлы Маринны килсаларында пасхагъа аталгъан дин төрле бардырылыкдыла. Алагеа кьатышыргъа сыйгенлеге таплыкыгъа Нальчик шахар округну администрациясыны башчысыны буйругуу бла 11-чи апрельде ингрде 22 сагъат 30 минутдан башлап автобусланы кьошакъ маршрутлары ишлерикдиле:

Александровка микрорайонда 2-чи номерли автобус маршрут бла келип, ызы бла Идаров - Киров - Богдан Хмельницкий - Мальбахов (килиса) - Осетин - Кьабарты, ызы бла Пятигорск орамда килисагъа дери барлыкды.

Молодежный микрорайонда 14-чю номерли автобус маршрут бла келип, ызы бла Киров - Богдан Хмельницкий - Мальбахов (килиса) - Осетин-Кьабарты орамла бла, ызы бла Пятигорск орамда килисагъа дери барлыкды.

Горный микрорайонда 6-чы номерли маршруту биринчи останюкасындан Тарчоков - Киров - Мальбахов (килисагъа дери), ызы бла Осетин - Шогенцуков орамла бла Пятигорск орамда килисагъа дери барлыкды.

Стрелка микрорайонда 2-чи номерли троллейбус маршрут бла Мальбахов орамда килисагъа дери келип, ызы

бла Пятигорск орамда килисагъа дери барлыкды.

Дубкиде 3-чю эмда 4-чю номерли троллейбула маршрутлары бла Пятигорск орамда килисагъа дери барлыкдыла.

Дин төреле бошалгъандан сора адамланы юйлерине жетдирир ючюн, транспорт эрттенликде беш сагъатдан ишлеп башларыкды.

12-чи апрельде кьошакъ рейсле да ишлерикдиле:

Дубки микрорайонда: Суворов орам - 2-чи Промышленный проезд - Прохладненский шоссе - Жангы кьабырла.

Стрелка микрорайонда: Идаров - Неделин - Прохладненский шоссе - Жангы кьабырла.

Александровка микрорайонда: 2-чи номерли автобус маршрут бла Кешоков орамда дери келип, аны бла Матросов орамга дери барлыкды.

8-чи номерли маршрут да Эски кьабырлагъа дери созулгъанды, 6-чы номерли уа - Жангы кьабырлагъа дери.

11-чи-12-чи апрельде эрттенликде 6 сагъатдан башлап 15 сагъатка дери бу жолла жабылып боллукдула:

- Калюжнйде: Головодан башлап, Толстойгъа дери;
- Кешоковда: Матросовдан башлап, Калюжнйге дери.

Типек

Низам кьатыланырыкды

КЪМР-де оператив штаб билдиргенича, православный байрам Пасханы аллында республикада кьоркьюусулуккыну низамы кьатыланырыкды. Адамла кёп жыйылгъан жерледе эмда дин, культура, спорт жумушла болгъан объектледе, базарлада, транспортда да кьоркьюусулуккыны бла мадарла толтурулукдула. Алагеа от ёчюлтоучюле, кинолог служба, МЧС-ни бла МВД-ны башха структураларыны келечилери кьатышырыкдыла.

Бу ишни магъаналыгынын аныгырсыз деп ышанабыз. Болсада кьоркьюусулуккыну жалаңда жамауат право низамны кьоруулаучу органлагъа болушхан кезиуде сакълаяллыккыыз. Сиз бир ишекли адамны, шартланы

эслесегиз, аланы юслеринден право низамны жокълаучу органлагъа билдириргизни тилейбиз.

Аланы бу телефон номерлеге сёлешип, белгили этерге боллукду:

- КЪМР-де оператив штаб: 48-15-48;

- РФ-ни ФБС-сыны КЪМР-де Управлениясы: 48-81-81(ышаныулуккыну телефону);

- КЪМР-де МВД (дежурный бёлом): 49-50-62 (ышаныулуккыну телефону);

- РФ-ни Следствие комитетини КЪМР-де следствия управлениясы: 77-64-22 (ышаныулуккыну телефону);

РФ-ни МЧС-ини КЪМР-де Баш управлениясы (дежурный бёлом): 39-99-99.

Учредитель: Кьабарты-Малкър Республиканы Парламенти бла Правительствосу

Баш редактор
АТТАЛАНЫ Жамал

РЕДКОЛЛЕГИЯ:

БЕППАЙЛАНЫ Муталип
(баш редактору орунбасары)
ТЕКУЛАНЫ Хауа
(баш редактору орунбасары)
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретарь)
САРАККУЛАНЫ Асият
(культура бёломно магъанасы)

ТЕЛЕФОНЛА:

Редактору приёмный - 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууаплы секретарь - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корректорла - 42-63-52.

Газет Басманы эм асламлы информацияны эркиндиклерин кьоруулау жаны бла Кьабарты-Малкър регион инспекцияда 1994 жылда 14-чю июньда регистрация этилгенди.

Регистрация номер —Н—0066. Индекс - 51532

Газетни басмагъа КЪМР-ни Басма эмда асламлы коммуникацияла жаны бла кьырал комитетини компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет "Тетраграф" ООО-ну типографиясында басмаланганды. Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 33

Номерге графикте кёре 19.00 сагъатда кьол салынады. 20.00 сагъатда кьол салынганды.

ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГАРГАНЛА:

Османланы Хийса-дежурный редактор;
Кетенчиланы Зульфия - жууаплы секретарыны орунбасары;
Акушуланы Феруза - (1, 2, 3, 4-чю бетле),
Зезаланы Лида - (5, 6, 7, 8-чи бетле) - корректорла.
Тиражи 2100 экз. Заказ № 601

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар,
Ленин атлы проспект, 5
электронный почтасы:
elbor_50@mail.ru